

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach projektu „Wsparcie osób z autyzmem”

PARTNERZY PROJEKTU:

Informator dla rodziców osób z autyzmem województwo lubuskie 2009 r.

edycja pierwsza, grudzień 2009 r.

Dane dla województwa lubuskiego zebrali i umieścili w Informatorze
Grzegorz Hadzicki i Grażyna Kochaniak ze Stowarzyszenia Pomocy Osobom Autystycznym
„Dalej Razem” w Zielonej Górze

PRZED DIAGNOZĄ

PO DIAGNOZIE

I. ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE I REHABILITACYJNE

POMOC W RAMACH UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO

GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI?

PORADNIE DLA OSÓB Z AUTYZMEM: BRAK

II. POMOC OFEROWANA W RAMACH SYSTEMU EDUKACJI

ŚWIADCZENIA PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH

Wczesne wspomaganie rozwoju

PLACÓWKI PRZEDSZKOLNE I SZKOLNE DLA DZIECI Z AUTYZMEM

III. WSPARCIE OFEROWANE W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ

SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE

ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE - ZASIŁEK CELOWY

PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

IV. ŚWIADCZENIA SOCJALNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN

ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY

ZASIŁEK RODZINNY WRAZ Z DODATKAMI

ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE

V. ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

TRYB ORZEKANIA

LEGITYMACJE OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

ULGOWE PRZEJAZDY KOMUNIKACJĄ LOKALNĄ

VI. DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW PFRON

TURNUS REHABILITACYJNY

DOFINANSOWANIE LIKWIDACJI BARIER TECHNICZNYCH ORAZ KOMUNIKACYJNYCH

VII. WSPARCIE DOROSŁYCH OSÓB Z AUTYZMEM

ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

ZAKŁADY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ - BRAK

VIII. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

SPIS ORGANIZACJI W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM

PRZED DIAGNOZĄ

– podejrzenie autyzmu lub innych całościowych zaburzeń rozwojowych

Z badań wynika,
że w większości przypadków
pierwszy niepokój i podejrzenie,
że rozwój dziecka nie jest prawidłowy,
sygnalizują rodzice.

Jest to oczywiste ze względu na charakter zaburzeń autystycznych – są to zaburzenia relacji i porozumiewania się z innymi osobami oraz tendencja do nietypowych, dziwnych, stereotypowych zachowań i zainteresowań, ograniczenie różnorodności zabawy. Wczesne oznaki takich nieprawidłowości rozwojowych są najbardziej zauważalne w naturalnych relacjach i sytuacjach domowych, rodzinnych. Dlatego pierwsi spostrzegać je mogą rodzice.

Niekiedy sygnał wyływa od członków dalszej rodziny, opiekunek, lekarzy, wychowawców przedszkolnych, psychologów lub innych osób mających kontakt z dzieckiem. W przypadku takich podejrzeń, warto szybko zgłosić się na wizytę do specjalistycznego ośrodka (Poradni dla Dzieci z Autyzmem) z prośbą o ocenę rozwoju dziecka (szybko z tego względu, że oczekiwanie na termin wizyty może być długie). W większości tego rodzaju placówek, również finansowanych przez NFZ, **nie jest wymagane skierowanie**. Jeżeli jego przedstawienie jest wymagane, poproś o nie lekarza rodzinnego lub pediatrę w Twojej Poradni podstawowej opieki zdrowotnej.

**Informacje o placówkach, w których możesz uzyskać
pomoc diagnostyczną, znajdziesz w rozdziale
ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE I REHABILITACYJNE**

■ **WAŻNE INFORMACJE** ► Twoje dziecko i Ty potrzebujecie konkretnej oceny prawidłowości rozwoju dziecka – wykluczenia lub potwierdzenia zaburzeń – przez postawienie rozpoznania zgodnego z kryteriami diagnostycznymi obowiązującej w Polsce klasyfikacji Światowej Organizacji Zdrowia ICD-10 (*patrz ramka z wykazem rozpoznań CAŁOŚCIOWYCH ZABURZEŃ ROZWOJOWYCH*).

CAŁOŚCIOWE ZABURZENIA ROZWOJOWE

Wykaz rozpoznań według obowiązującej w Polsce Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10

F 84 Całościowe zaburzenia rozwojowe

F 84.0 Autyzm dziecięcy

F 84.1 Autyzm atypowy

F 84.2 Zespół Retta

F 84.3 Inne dziecięce zaburzenia dezintegracyjne

F 84.4 Zaburzenia hiperkinetyczne z towarzyszącym upośledzeniem umysłowym i ruchami stereotypowymi

F 84.5 Zespół Aspergera

F 84.8 Inne całościowe zaburzenia rozwojowe

F 84.9 Całościowe zaburzenia rozwojowe, nieokreślone

W przypadkach trudnych diagnostycznie może to być początkowo rozpoznanie wstępne, do dalszej obserwacji i weryfikacji diagnozy w ciągu kilku miesięcy. Placówka, stawiająca rozpoznanie wstępne, powinna wskazać jak i gdzie kontynuować postępowanie diagnostyczne.

W przypadku występowania nieprawidłowości w rozwoju, przedłużenie procesu stawiania ostatecznej diagnozy nie powinno odraczać podjęcia oddziaływań terapeutycznych.

Ze względu na ewentualną potrzebę zapewnienia dziecku odpowiednich świadczeń zdrowotnych, edukacyjnych i pomocy społecznej, konieczne jest uzyskanie **potwierdzenia rozpoznania w formie pisemnego zaświadczenia.**

■ **UWAGA** ► Opisany wyżej proces diagnostyczny dotyczy ustalenia rozpoznania rozumianego w sensie medycznym, to znaczy czy w przypadku Twojego dziecka występuje lub nie występuje autyzm dziecięcy bądź inne całościowe zaburzenie rozwojowe (ze spektrum autyzmu). Taka diagnoza w terminologii medycznej określana jest jako **diagnoza nozologiczna** (oznacza rozpoznanie konkretnej jednostki chorobowej lub zespołu zaburzeń zgodnie z kryteriami diagnostycznymi klasyfikacji ICD-10).

Oprócz diagnozy nozologicznej niezbędne jest również dokonanie **diagnozy funkcjonalnej** Twojego dziecka. **Diagnoza funkcjonalna** określa poziom rozwojowy dziecka we wszystkich istotnych funkcjach, m.in. ruchowych, percepcyjnych, poznawczych, porozumiewania się z otoczeniem, w odniesieniu do inwentarzy prawidłowego rozwoju. Dokonywana jest przy pomocy odpowiednich skal i testów. Najczęściej stosowanym narzędziem diagnostycznym dla dzieci z autyzmem jest PEP-R (Profil Psychoedukacyjny wg E. Schoplera), a dla młodzieży i dorosłych z autyzmem – jego odpowiednia do wieku wersja AAPEP (lub nowsza TTAP). Diagnoza funkcjonalna jest podstawą do tworzenia **indywidualnych planów i programów terapeutycznych oraz edukacyjnych** dla dzieci i młodzieży z autyzmem. Powinna być cyklicznie ponawiana w miarę rozwoju dziecka. Jest podstawą kompleksowego postępowania terapeutycznego. Dlatego jest niezbędna w następnych etapach po diagnozie nozologicznej.

PO DIAGNOZIE

Jeżeli w wyniku postępowania diagnostycznego podejrzenie zaburzeń rozwoju u Twojego dziecka zostało potwierdzone, jeżeli rozpoznano u niego autyzm dziecięcy, Zespół Aspergera lub inne całościowe zaburzenie rozwojowe to:

twoje dziecko powinno zostać jak najszybciej objęte pomocą terapeutyczną, rehabilitacyjną i edukacyjną.

Składają się na nią świadczenia zdrowotne, edukacyjne (dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) oraz pomocy społecznej, które przedstawiamy w kolejnych rozdziałach Informatora.

■ **UWAGA** ►► Z interwencją terapeutyczną nie można czekać również w przypadku przedłużania się procesu diagnostycznego.

Może mieć miejsce sytuacja, w której ze względu na trudności diagnostyczne po pierwszych wizytach nie zostało jeszcze postawione ostateczne, jednoznaczne rozpoznanie. Niezbędna jest wówczas dłuższa obserwacja, kontynuacja postępowania diagnostycznego. Jednak jeżeli diagnoza wstępna potwierdza podejrzenie całościowych zaburzeń rozwojowych, konieczne jest podjęcie oddziaływań terapeutycznych i rehabilitacyjnych bezzwłocznie, na podstawie wstępnego rozpoznania, nie czekając na potwierdzenie ostatecznej diagnozy.

I. ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE I REHABILITACYJNE

■ POMOC W RAMACH UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO

System opieki zdrowotnej w Polsce powinien obejmować pomocą specjalistyczną osoby z autyzmem. Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) zawiera umowy na świadczenie usług zdrowotnych dla osób z autyzmem i innymi pokrewnymi zaburzeniami rozwojowymi. Usługi te są kontraktowane w ramach Poradni dla Osób z Autyzmem. Także Poradnie Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży mogą zakontraktować świadczenia zdrowotne dla osób z autyzmem, jeżeli prowadzą odpowiednie programy terapeutyczne dla tych osób. NFZ zawiera kontrakty na świadczenia Poradni dla Osób z Autyzmem również z niepublicznymi poradniami (niepublicznymi zakładami opieki zdrowotnej NZOZ), prowadzonymi przez organizacje pozarządowe (stowarzyszenia i fundacje) oraz podmioty prywatne.

■ **UWAGA** ► Twoje dziecko może skorzystać ze świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, jeżeli odprowadzane są składki zdrowotne za dziecko (powinno być ono zgłoszone do ubezpieczenia). Korzystając ze służby zdrowia w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, należy przedstawić dowód ubezpieczenia.

Jeżeli masz problemy z uzyskaniem dostępu do świadczeń zdrowotnych

(odległy termin wizyty, brak miejsc, brak specjalistycznych placówek zdrowotnych dla osób z autyzmem)

skargi możesz kierować do:

Rzecznika Praw Pacjenta przy Lubuskim Oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia,
ul. Podgórna 9b, 65-057 Zielona Góra, tel. 068 32 87 676, 068 32 87 677
(w godz. 8.00-16.00 od poniedziałku do piątku, we wtorki w godz. 10.00-18.00)
e-mail: rzecznik_praw@nfz-zielonagora.pl

Rzecznika Praw Pacjenta przy Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia, ul. Grójecka 186,
02-390 Warszawa, tel. (022) 572 61 55,
e-mail: rzecznikprawpacjenta@nfz.gov.pl

Biura Praw Pacjenta przy Ministerstwie Zdrowia,
ul. Długa 38/40, 00-238 Warszawa, bezpłatna infolinia:
0800 190 590 (poniedziałek – piątek 9.00-21.00).

Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń zdrowotnych może być:

- dla osoby zatrudnionej na podstawie umowy o pracę – druk ZUS RMUA wydawany przez pracodawcę, aktualne zaświadczenie z zakładu pracy, legitymacja ubezpieczeniowa wraz z aktualnym wpisem i pieczęcią (wpis ten ważny jest tylko miesiąc),

- dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą – aktualny dowód wpłaty składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- dla osoby ubezpieczonej w KRUS – legitymacja KRUS wraz z dowodem wpłaty ostatniej składki na ubezpieczenie społeczne,
- dla emerytów i rencistów – legitymacja emeryta lub rencisty lub aktualny odcinek emerytury lub renty,
- dla osoby bezrobotnej – aktualne zaświadczenie z Urzędu Pracy,
- dla osoby ubezpieczonej dobrowolnie – umowa zawarta z NFZ wraz z aktualnym dowodem opłaty składki,
- dla członka rodziny osoby ubezpieczonej – dowód opłacenia składki zdrowotnej przez osobę, która zgłosiła członków rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego, legitymacja rodzinna z wpisanymi członkami rodziny wraz z aktualną datą i pieczętą płatnika lub ZUS, aktualne zaświadczenie z zakładu pracy, legitymacja emeryta lub rencisty z wpisanymi członkami rodziny wraz z aktualnym odcinkiem emerytury lub renty; w przypadku członków rodziny – dzieci, które ukończyły 18 r.ż., dodatkowo należy przedstawić dokument potwierdzający fakt kontynuacji nauki (do 26 r.ż.) lub dokument potwierdzający znaczny stopień niepełnosprawności.

■ **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje o tym, które poradnie zawarły kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia na leczenie osób z autyzmem można uzyskać:

- dzwoniąc na prowadzoną w oddziale wojewódzkim NFZ infolinię dotyczącą kontraktów zawartych na świadczenia zdrowotne:

Lubuski Oddział Wojewódzki NFZ:

tel. (068) 328 76 00, fax (068) 328 76 57

e-mail: info@nfz-zielonagora.pl

- na stronie internetowej Lubuskiego Oddziału NFZ w zakładce : ABC pacjenta => Jak się leczyć poradnik => Vademecum 2009 => Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień

<http://www.nfz-zielonagora.pl/>

PORADNIE DLA OSÓB Z AUTYZMEM DZIAŁAJĄCE W RAMACH PUBLICZNEJ SŁUŻBY ZDROWIA

BRAK

NIEPUBLICZNE ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ: PORADNIE DLA OSÓB Z AUTYZMEM, KTÓRE MAJĄ W 2009 R. ZAWARTY KONTRAKT Z NFZ

BRAK

INNE PLACÓWKI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Gorzów Wielkopolski

Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Autyzmem

ul. Walczaka 42, blok 15, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel/ fax (095) 722 60 97

e-mail: autyzm1_gorzow@wp.pl
<http://www.autyzm-gorzow.org/>

Stowarzyszenie prowadzi:

***Ośrodek Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy
dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem***

ul. Walczaka 42, blok 15, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel/ fax (095) 722 60 97
e-mail: autyzm1_gorzow@wp.pl
<http://www.autyzm-gorzow.org/>

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- terapia grupowa dla dzieci i młodzieży z zespołem Aspergera i wyżej funkcjonujących dzieci z autyzmem
- orientacyjny czas oczekiwania:** w chwili obecnej ok. 9 miesięcy
- kryteria wiekowe:** dzieci do 12 r.ż

Punkt Diagnostyczno-Konsultacyjny

Dni i godziny przyjmowania pacjentów: środa 8.00-15.00

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera
- orientacyjny czas oczekiwania:** w chwili obecnej ok. 9 miesięcy
- kryteria zapisów:** dzieci do 12 r.ż

Grupa wsparcia dla rodziców

Uwaga: wtorek lub piątek raz na dwa tygodnie

Wydawanie Biuletynu Informacyjnego – kwartalnik propagujący wiedzę o autyzmie

Zielona Góra

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym „Dalej Razem”

Al. Niepodległości 16/9, 65-048 Zielona Góra, tel. 0 502 030 516 (diagnoza i terapia)
e-mail: biuro@autyzm.zgora.pl, seba@autyzm.zgora.pl,
www.autyzm.zgora.pl

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów: poniedziałek –piątek
7.00-15.00*

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera, (zaburzenia ze spektrum autyzmu)
- diagnoza nozologiczna, diagnoza funkcjonalna, PEP-R
- orientacyjny czas oczekiwania:** ok. trzy miesiące
- kryteria zapisów:** kolejność rejestracji (osoby z pfd. części woj. lubuskiego)

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, (zaburzenia ze spektrum autyzmu),
- terapia indywidualna i grupowa
- Trening Umiejętności Społecznych
- dogoterapia
- muzykoterapia,
- zajęcia ruchowe wg W. Sherborne
- zajęcia logopedyczne
- arteterapia
- trening słuchowy Tomatisa

orientacyjny czas oczekiwania: bezpośrednio po diagnozie

kryteria wiekowe: dzieci, młodzież, dorośli

Uwaga: terapia i rehabilitacja prowadzona jest przez Stowarzyszenie dla jego członków

Gubin

- terapia indywidualna dla dzieci z autyzmem z Gubina i okolic

Dni i godziny: pon.-pt 8.00-15.00 (wg indywidualnego rozkładu)

*Miejsce: sala Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego
ul. Piastowska 22, 66-620 Gubin*

Kontakt telefoniczny za pośrednictwem Stowarzyszenia.

Brody

Świetlica terapeutyczna dla dzieci z autyzmem

- terapia indywidualna i grupowa dla dzieci z autyzmem z Brodów i okolic

Dni i godziny: pt. 10.00-16.30

Miejsce: Świetlica, ul. Polna 1, Brody

Kontakt telefoniczny za pośrednictwem Stowarzyszenia.

Oferowana pomoc:

KONSULTACJE:

- lekarz neurolog dziecięcy: dla osób z autyzmem;
ostatnia środa miesiąca 15.30-19.00
- terapeuci prowadzący: dla nauczycieli osób z autyzmem wg indywidualnych ustaleń
- konsultacje psychologiczno-pedagogiczne: dla rodziców osób z autyzmem;
piątek 16.00-17.30

Oferowana pomoc:

PORADY PRAWNE:

- adresaci porad: rodzice, opiekunowie osób z autyzmem, osoby z autyzmem

Dni i godziny udzielania porad: piątek 16.15.-19.15

Grażyna Kochaniak, tel. 0 502 030 516

e-mail: g.kochaniak@autyzm.zgora.pl

GRUPA WSPARCIA DLA RODZICÓW I OPIEKUNÓW

Uwaga: spotkania raz w miesiącu (czwartek) 16.30-19.00

SZKOLENIA

- dla rodziców: podstawowe i specjalistyczne 2-3 razy w roku
- dla nauczycieli: podstawowe 2-3 razy w roku
- specjalistyczne dla terapeutów: raz w roku
- dla wolontariuszy: 2-3 razy w roku

OKOLICZNOŚCIOWE IMPREZY INTEGRACYJNE

AKCJE PROMUJĄCE WIEDZĘ O AUTYZMIE

II. POMOC OFEROWANA W RAMACH SYSTEMU EDUKACJI

■ ŚWIADCZENIA PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH

Poradnie wydają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego niezbędne w przedszkolach i szkołach oraz opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju, udzielają też pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom i ich rodzinom.

Do zadań poradni psychologiczno-pedagogicznych należy m.in. terapia zaburzeń rozwojowych, pomoc uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej, pomoc rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów, wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny oraz szkoły.

Poradnie wydają opinie w sprawach dotyczących m.in.:

- wcześniejszego przyjęcia dziecka do szkoły podstawowej oraz odroczenia rozpoczęcia spełniania obowiązku szkolnego,
- dostosowania wymagań edukacyjnych, wynikających z programu nauczania, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom,
- zwolnienia ucznia z głęboką dysleksją rozwojową z nauki drugiego języka obcego,
- przystąpienia ucznia lub absolwenta z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub ze specyficznymi podstawowej, egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum, egzaminu maturalnego lub egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, w warunkach i formie dostosowanych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych ucznia lub absolwenta.

Pomoc oferowana w ramach poradni psychologiczno-pedagogicznych jest bezpłatna.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 11 grudnia 2002 r.
w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych,
w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2003 r., nr 5, poz. 46)*

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje dotyczące poradni psychologiczno-pedagogicznych powinny znajdować się w starostwie w Wydziale

Edukacji (Oświaty) oraz w analogicznym wydziale Urzędu Miasta lub Urzędu Gminy. Informacji tych można także szukać w Kuratorium Oświaty.

W województwie lubuskim wykaz poradni psychologiczno-pedagogicznych można znaleźć na stronie internetowej Lubuskiego Kuratorium Oświaty:

<http://www.ko-gorzow.edu.pl/szkoy-i-placowki/94-listy-adresowe-szko-i-placowek>
na liście „podmiotów systemu oświaty bez przedszkoli, szkół i zespołów”

▶▶ Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne:

Gorzów Wielkopolski

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych

ul. Czereśniowa 2, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 732 07 36

Zielona Góra

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Drzewna 13, 65-001 Zielona Góra, tel. (068) 324 16 95, 324 75 17

e-mail: ppp@zg.interklasa.pl

www.poradniapsych-ped.bipzielonagora.pl

powiat krośnieński

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydają dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Puławskiego 1, 66-620 Gubin, tel. (068) 455 82 52

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna

ul. Piastów 10 B, 66-600 Krosno Odrzańskie, tel. (068) 383 62 70, 383 02 60,

fax (068) 383 02 61

e-mail: poradniakrosno@poczta.onet.pl

www.bip-poradniakrosno.pl, <http://ppp.bip-poradniakrosno.pl/>

powiat międzyrzecki

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Mickiewicza 1, 66-440 Skwierzyna, tel. (095) 717 03 85

powiat nowosolski

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Piłsudskiego 65, 67-100 Nowa Sól, tel. (068) 387 47 00

powiat słubicki

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

ul. Sienkiewicza 28, 69-100 Słubice, tel. (095) 758 22 99

■ WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU

Pomoc ta organizowana jest dla małych dzieci (od urodzenia do momentu pójścia do szkoły, zazwyczaj do 7 roku życia). Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci ma na celu pobudzanie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności, do podjęcia nauki w szkole.

Wczesne wspomaganie może być organizowane w przedszkolu, w szkole podstawowej, w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, w publicznej i niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, jeżeli mają one możliwość realizacji wskazań zawartych w opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, w szczególności dysponują środkami dydaktycznymi i sprzętem, niezbędnymi do prowadzenia wczesnego wspomaganie. Jednak nie wszystkie ww. placówki prowadzą wczesne wspomaganie rozwoju.

Pomoc ta oferowana jest przez zespół specjalistów, w skład którego wchodzi osoby posiadające przygotowanie do pracy z małymi dziećmi z zaburzonym rozwojem psychoruchowym: oligofrenopedagog, tyflop pedagog lub surdopedagog, psycholog, logopeda, inni specjaliści – w zależności od potrzeb dziecka i jego rodziny.

Zespół ten ustala kierunki pracy z dzieckiem oraz harmonogram podejmowanych działań w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz wsparcia jego rodziny. Poza tym do jego zadań należy: nawiązanie współpracy z zakładem opieki zdrowotnej lub ośrodkiem pomocy społecznej w celu zapewnienia dziecku rehabilitacji, terapii lub innych form pomocy, opracowanie i realizacja indywidualnego programu pracy z dzieckiem i jego rodziną, analiza skuteczności pomocy udzielanej w ramach wczesnego wspomaganie. Zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie organizowane są w wymiarze od 4 do 8 godzin w miesiącu.

■ UWAGA ►► Ze względu na bardzo małą liczbę godzin przewidzianą w ramach Wczesnego Wspomaganie Rozwoju (od jednej do dwóch godzin tygodniowo) forma ta może być jedynie uzupełnieniem podstawowych form terapii dla dzieci z autyzmem i innymi całościowymi zaburzeniami rozwoju.

Aby dziecko mogło skorzystać z tego rodzaju wsparcia, musi mieć wydaną opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju. Opinie te wydają publiczne i niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne.

Pomoc oferowana w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju jest bezpłatna.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 z (późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 4 kwietnia 2005 r.
w sprawie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci (Dz. U. z 2005 r., nr 68, poz. 587).*

■ Gdzie szukać informacji? ►► Przede wszystkim postaraj się dotrzeć do publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Twoim mieście lub powiecie. Tam można dowiedzieć się o placówkach oświatowych, w których jest prowadzone wczesne

wspomaganie rozwoju dziecka. Informacje te powinny znajdować się także w Wydziale Edukacji (Oświaty) Urzędu Miasta lub Urzędu Gminy oraz w analogicznym wydziale w starostwie powiatu.

Gorzów Wielkopolski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Pankiewicza 5-7, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 733 04 67

Przedszkole Nr 9

ul. Widok 25, 66-412 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 732 18 80

Przedszkole Nr 27

ul. Śląska 42, 66-405 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 736 96 06

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych

ul. Czereśniowa 2, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 732 07 36

Zielona Góra

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju

(przy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zielonej Górze)

ul. Drzewna 13, 65-001 Zielona Góra, tel. (068) 324 75 17

powiat gorzowski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju

(przy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Skwierzynie)

ul. Mickiewicza 1, 66-440 Skwierzyna, tel. (095) 717 03 85

powiat krośnieński

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Zespół Szkół Specjalnych

ul. Poznańska 88, 66-600 Krosno Odrzańskie, tel. (068) 383 54 07

powiat międzyrzecki

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju

(przy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej)

ul. Spacerowa 1, 66-300 Międzyrzecz, tel. (095) 742 95 10, 0 504 057 493

oraz w:

Filii w Trzciel

ul. Poznańska 9, 66-320 Trzciel, tel. (095) 743 19 66
e-mail: ppptrzciel@interia.pl

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju

(przy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej)
ul. Mickiewicza 1, 66-440 Skwierzyna, tel. (095) 717 03 85
e-mail: ppp-skwierzyna@o2.pl

powiat słubicki

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Sienkiewicza 28, 69-100 Słubice, tel. (095) 758 83 86, 758 22 99

powiat strzelecko-drezdeński

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju

(przy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Drezdenku)
ul. Krakowska 12, 66-530 Drezdenko, tel. (095) 762 09 82

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju

(przy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Strzelcach Krajeńskich)
ul. Okrężna 14, 66-500 Strzelce Krajeńskie, tel. (095) 763 22 47, 763 91 93

powiat zielonogórski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Przedszkole Nr 5

os. Nadodrzańskie 3B, 66-100 Sulechów, tel. (068) 385 25 12

Zespół Szkół Specjalnych

ul. Łączna 1, 66-100 Sulechów, tel. (068) 985 26 49

powiat żagański

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju

(przy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Żaganiu)
ul. Śląska 1, 68-100 Żagań, tel. (068) 477 29 00

powiat żarski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Zespół Szkół Specjalnych

Plac Inwalidów 12, 68-200 Żary, tel. (068) 470 64 97

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju

(przy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Żarach)

■ PLACÓWKI PRZEDSZKOLNE I SZKOLNE DLA DZIECI Z AUTYZMEM

Dzieci z autyzmem, z zespołem Aspergera i innymi zaburzeniami rozwojowymi w wieku przedszkolnym i szkolnym mają prawo do otrzymania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. O jego wydanie wnioskuje rodzice.

Orzeczenie to jest wydawane dla dzieci i młodzieży, które wymagają stosowania specjalnej organizacji nauki i metod kształcenia. Na tej podstawie przedszkole lub szkoła dostosowuje warunki i formy nauczania do potrzeb dziecka określonych w orzeczeniu. Prawo oświatowe gwarantuje dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi możliwość uczęszczania do wszystkich typów przedszkoli i szkół: ogólnodostępnych (tzw. masowych), integracyjnych, z oddziałami integracyjnymi, specjalnych, z oddziałami specjalnymi.

Placówka oświatowa, do której uczęszcza dziecko, ma zapewnić mu realizację zaleceń określonych w orzeczeniu. Uczeń taki ma także prawo do dostosowania treści nauczania, a co za tym idzie – dostosowania systemu jego oceniania. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży z autyzmem wydają poradnie psychologiczno-pedagogiczne wskazane przez kuratora oświaty.

Jeżeli stan zdrowia dziecka znacznie utrudnia lub uniemożliwia uczęszczanie do szkoły (w tym do kl. 0), może być wydane orzeczenie o nauczaniu indywidualnym. Zajęcia te mogą być organizowane w domu rodzinnym, szkole lub w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym. Możliwe jest także wprowadzanie ucznia na zajęcia z innymi dziećmi, z klasą.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz. U. z 2005 r., nr 19, poz. 166),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. z 2005 r., nr 19, poz. 167),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. z 2008 r., nr 173, poz. 1072),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 18 września 2008 r. w sprawie sposobu i trybu organizowania indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2008 r., nr 175, poz. 1086).*

- **Gdzie szukać informacji?** ►► Informacje o przedszkolach i szkołach integracyjnych można znaleźć w Urzędzie Gminy (Miasta) oraz w Kuratorium Oświaty. Informacje o szkołach specjalnych znajdują się w starostwach powiatu i w Kuratoriach Oświaty.

Jeżeli masz problemy z uzyskaniem dostępu do wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, przedszkola, szkoły, poradni psychologiczno-pedagogicznej możesz kontaktować się z:

- wójtem, burmistrzem, prezydentem miasta odpowiedzialnym za sprawy edukacji,

- starostą odpowiedzialnym za sprawy edukacji (jeżeli chodzi o szkoły specjalne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne).

Jeżeli przedszkole, szkoła, poradnia psychologiczno-pedagogiczna łamie prawa ucznia (nie realizuje zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, nie organizuje zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych, nie dostosowuje programu nauczania do potrzeb dziecka z orzeczonym kształceniem specjalnym), możesz kontaktować się z Rzecznikiem Praw Ucznia (osobą odpowiedzialną za kształcenie uczniów niepełnosprawnych) w:

Lubuskie Kuratorium Oświaty

ul. K. Jagiellończyka 10, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel.(095) 720 84 12,

fax (95) 722 37 26

e-mail: kuratorium@ko-gorzow.edu.pl

<http://www.ko-gorzow.edu.pl/>

lub delegaturą Kuratorium Oświaty na Twoim terenie:

Delegatura Kuratorium Oświaty w Zielonej Górze

ul. Podgórna 7, 65-057 Zielona Góra, tel. (068) 325 35 41, 456 53 48,

fax (068) 325 35 41

■ **SZKOŁY, W KTÓRYCH UCZĄ SIĘ DZIECI Z AUTYZMEM**

Dzieci z autyzmem mają prawo uczęszczać do wszystkich placówek edukacyjnych (ogólnodostępnych, integracyjnych, specjalnych).

■ **SZKOŁY I PRZEDSZKOLA SPECJALNE ORAZ PROWADZĄCE ODDZIAŁY SPECJALNE:**

Zielona Góra

Zespół Szkół Specjalnych Nr 1

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

ul. Zachodnia 61, 65-552 Zielona Góra, tel./ fax (068) 326 18 45

e-mail: zss1@zg.interklasa.pl

www.zss1.zgora.pl

powiat krośnieński

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

ul. Piastowska 22, 66-620 Gubin, tel. (068) 359 44 86

- klasa dla dzieci z autyzmem

Zespół Szkół Specjalnych

ul. Poznańska 88, 66-600 Krosno Odrzańskie, tel. (068) 383 54 07

powiat międzyrzecki

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

ul. Konstytucji 3 Maja 60, 66-300 Międzyrzecz, tel. (095) 741 24 59
e-mail:oswmcz@interia.pl

powiat nowosolski

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

ul. Arciszewskiego 13, 67-100 Nowa Sól, tel. (068) 388 24 40, 387 35 94
www.soswnowasol.internetdsl.pl
- klasa dla dzieci z autyzmem

powiat słubicki

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Al. Niepodległości 23, 69-100 Słubice, tel. (095) 758 24 22
e-mail: sow11@poczta.onet.pl
www.osw-slubice.webpark.pl

powiat strzelecko-dreźnieński

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

ul. Kościuszki 28, 66-500 Strzelce Krajeńskie, tel. (095) 763 11 05
e-mail: sosw.strzelce@interia.pl
www.soswstrzelce.edupage.org

powiat sulęciński

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

ul. Lipowa, 69-200 Sulęcín, tel./ fax (095) 755 29 61
e-mail: krystyna.tylczynska@powiatsulecinski.pl, szkolniak.sosw@wp.pl
www.sosw-sulecin.pl

powiat świebodziński

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

ul. Okrężna 4, 66-440 Skwierzyna, tel. (068) 475-51-18

powiat wschowski

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

ul. Kościuszki 25, 67-400 Wschowa, tel. (065) 540 18 74

powiat zielonogórski

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Górzkykovo 54, 66-130 Cigacice, tel. (068) 385 12 34

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

ul. Łączna 1, 66-100 Sulechów, tel. (068) 385 22 04

powiat żagański

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

ul. Sobieskiego 69, 67-300 Szprotawa, tel./ fax (068) 376 58 79
e-mail: oswych.sekretariat@wp.pl, oswych.szprotawa@wp.pl
www.szprotawa-sosw.pl

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

ul.10 Lecia 19-21, 68-100 Żagań, tel. (68) 478 77 77

powiat żarski

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

ul. Szkolna 4, 68-300 Lubsko, tel. (068) 372 03 16

Zespół Szkół Specjalnych

ul. Inwalidów 12, 68-200 Żary, tel. (068) 470 64 97

■ SZKOŁY I PRZEDSZKOLA INTEGRACYJNE LUB Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI:

Zielona Góra

Miejskie Przedszkole Nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Monte Casino 21a, 65-001 Zielona Góra, tel. (068) 454 18 80
e-mail: mp10@zg.interklasa.pl
www.bip.przedszkole10.pl

Miejskie Przedszkole Nr 21 z Oddziałem Integracyjnym

ul. Rydza Śmigłego 5, 65-001 Zielona Góra, tel. (068) 453 10 55
www.bip.przedszkole21.pl

Szkoła Podstawowa Nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Spawaczy 3d, 65-001 Zielona Góra, tel. (068) 451 89 51
e-mail: sp11zg@o2.pl
www.sp11.bipzielonagora.pl

Zespół Edukacyjny Nr 1

Miejskie Przedszkole Nr 12

Szkoła Podstawowa Nr 5

- *(nauczanie włączające dla dzieci niepełnosprawnych)*

ul. Truskawkowa 12, 65-001 Zielona Góra, tel. (068) 327 17 58

Zespół Edukacyjny Nr 2

Szkoła Podstawowa Nr 17 z Oddziałami Integracyjnymi

Miejskie Przedszkole Nr 30 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Staffa 10, 65-001 Zielona Góra, tel. (068) 453 88 83, fax (068) 453 88 84

e-mail: ze2@zg.interklasa.pl
www.bip.sp17.pl

powiat międzyrzeczki

Przedszkole Nr 4 „Bajkowa Kraina” z Oddziałem Integracyjnym

ul. Zachodnia 8, 66-300 Międzyrzecz, tel. (095) 741 24 69

Szkoła Podstawowa Nr 2

ul. Staszica 9, 66-300 Międzyrzecz, tel. (095) 742 01 09

- *klasy integracyjne*

Szkoła Podstawowa Nr 3

ul. Mickiewicza 5, 66-300 Międzyrzecz, tel. (095) 741 27 15

- *klasy integracyjne*

Gimnazjum Nr 2

ul. Osiedle Kasztelańskie 8, 66-300 Międzyrzecz, tel. (095) 741 18 46

- *klasy integracyjne*

Zespół Szkół Budowlanych

Zasadnicza Szkoła Zawodowa

- *klasy integracyjne*

Liceum Profilowane

- *klasy integracyjne*

ul. Marcinkowskiego 26, 66-300 Międzyrzecz, tel. (095) 742 95 75

powiat świebodziński

Zespół Edukacyjny

Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym

tel. (095) 717 005 12

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Mickiewicza, 66-440 Skwierzyna, tel. (095) 717 00 35

powiat zielonogórski

Przedszkole Nr 5 w Sulechowie

os. Nadodrzańskie 3b, 66-100 Sulechów, tel. (068) 385 25 12

- *oddział integracyjny*

Publiczna Szkoła Podstawowa

ul. Graniczna 5A, 66-016 Czerwieńsk, tel. (068) 327 80 76

- *klasy integracyjne*

Publiczna Szkoła Podstawowa

Drzanków, ul. Szkolna 2, 66-004 Racula, tel. (068) 327 51 28

- *klasy integracyjne*

Publiczna Szkoła Podstawowa

ul. 9 Maja 6, 66-015 Przylep, tel. (068) 321 16 76

- *klasy integracyjne*

Publiczne Gimnazjum w Przylepie

ul. 9 Maja 6, 66-015 Przylep, tel. (068) 321 36 44

- klasy integracyjne

Publiczna Szkoła Podstawowa

ul. Witosza 30, 66-003 Zabór, tel. (068) 327 40 15

- klasy integracyjne

Publiczne Gimnazjum w Drzonkowie

ul. Szkolna 2, poczta 66-004 Racula, tel. (068) 327 55 07

- klasy integracyjne

powiat żagański

Miejskie Przedszkole Nr 3 z Oddziałem Żłobkowym

ul. Dziesięciolecia 24, 68-100 Żagań, tel. (068) 478 75 34

- z oddziałem dla dzieci niepełnosprawnych

powiat żarski

Przedszkole Nr 2 w Lubsku

ul. Piastowska 27, 68-300 Lubsko, tel. (068) 457 35 53

- z oddziałem dla dzieci niepełnosprawnych

Szkoła Podstawowa Nr 1

ul. Szymanowskiego 8, 68-200 Żary, tel. (068) 470 27 78

- z oddziałem integracyjnym

Szkoła Podstawowa Nr 3 w Żarach

ul. 9 Maja 8, 68-200 Żary, tel. (068) 374 38 45

- z oddziałem integracyjnym

**■ PRZEDSZKOLA I SZKOŁY PROWADZONE PRZEZ ORGANIZACJE
POZARZĄDOWE DZIAŁAJACE NA RZECZ OSÓB Z AUTYZMEM**

Gorzów Wielkopolski

Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Autyzmem

ul. Walczaka 42, blok 15, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel./ fax (095) 722 60 97

e-mail: autyzm1_gorzow@wp.pl

<http://www.autyzm-gorzow.org/>

Stowarzyszenie prowadzi:

Ośrodek Rewalidacyjno - Edukacyjno - Wychowawczy

dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem

ul. Walczaka 42, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel./ fax (095) 722 60 97

e-mail: autyzm1_gorzow@wp.pl

<http://www.autyzm-gorzow.org/>

W ramach Ośrodka prowadzone jest:

- roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne
- realizacja obowiązku szkolnego w zakresie szkoły podstawowej na mocy porozumienia z placówkami macierzystymi
- pełnienie obowiązku szkolnego przez dzieci i młodzież z upośledzeniem głębokim poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych

Przedszkole Specjalne dla Dzieci z Autyzmem

ul. Armii Polskiej 31, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 722 60 97

III. WSPARCIE OFEROWANE W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ

Jeżeli jesteś w trudnej sytuacji życiowej,
spowodowanej wychowywaniem dziecka z autyzmem,
masz prawo skorzystać z różnych form wsparcia
oferowanego w ramach pomocy społecznej
przez ośrodek pomocy społecznej (OPS).

Spełniając warunki dotyczące dochodów, możesz starać się w OPS m.in. o zasiłek celowy. Natomiast niezależnie od dochodów masz prawo do pomocy w formie pracy socjalnej, poradnictwa oraz specjalistycznych usług opiekuńczych (pomoc dla Twojego dziecka).

■ SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE (SUO)

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (SUO) są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Usługi te są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Wsparcie w postaci usług przyznaje się osobom, które wymagają pomocy innych. Ośrodek Pomocy Społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala w decyzji administracyjnej ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

W ramach SUO prowadzone jest m.in.: uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym także wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego, korzystanie z usług różnych instytucji, asystowanie w codziennych czynnościach życiowych, usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu, t.j. współpraca ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego zmiernającego do wszechstronnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług. W ramach usług mogą być realizowane zalecenia przekazywane przez terapeutów do pracy w domu. Specjalistyczne usługi są świadczone przez osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu m.in.: pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, logopedy, terapeuty zajęciowego, asystenta osoby niepełnosprawnej lub innego zawodu dającego wiedzę

i umiejętności pozwalające świadczyć określone specjalistyczne usługi. Osoby te muszą także posiadać określony w przepisach staż pracy.

■ **UWAGA** ►► Specjalistyczne usługi opiekuńcze są szczególnie cenną formą wspomagania umożliwiającą m.in.:

- zapewnienie dzieciom i młodzieży intensywnych form kompleksowych oddziaływań (najlepiej przez współpracę osób świadczących SUO ze specjalistycznym ośrodkiem, w którym będą przygotowywane programy terapeutyczne, rehabilitacyjne i edukacyjne),
- pomoc asystenta w różnych sytuacjach życiowych – w placówkach edukacyjnych oraz aktywizacji społecznej i zawodowej, a także w integracji społecznej w codziennym życiu.

SUO przyznawane są niezależnie od dochodów. Jednak poziom dochodów odgrywa rolę przy ustalaniu odpłatności za korzystanie z usług. W przypadku dochodu poniżej 477 zł netto na osobę w rodzinie, usługi te realizowane są nieodpłatnie, w przypadku przekroczenia tego progu są współfinansowane w różnym stopniu przez świadczeniobiorcę.

►► **WAŻNE!** ◀◀

Jeżeli chcesz starać się o specjalistyczne usługi opiekuńcze:

- należy złożyć w Ośrodku Pomocy Społecznej podanie o przyznanie tej formy pomocy (na kopii podania poprosz o potwierdzenie jego złożenia, podanie możesz także posłać listem poleconym),
- konieczne jest dołączenie zaświadczenia lekarskiego, wydanego przez lekarza psychiatrę, które określa potrzebę korzystania z usług,
- OPS przeprowadzi wywiad środowiskowy,
- OPS powinien wydać decyzję administracyjną dot. przyznania bądź nie tej formy pomocy,
- usługi przysługują niezależnie od tego czy rodzic zrezygnował z pracy, by opiekować się dzieckiem czy też pracuje,
- fakt, że dziecko chodzi do przedszkola czy szkoły nie stanowi powodu odmowy przyznania usług.

Więcej na temat SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi można przeczytać na stronie internetowej Fundacji SYNAPSIS:

www.synapsis.waw.pl/images/stories/poradnictwo/informacje_dla_rodzicow/suo_10_2006.pdf

■ ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE – ZASIŁEK CELOWY

Zasiłek celowy przyznawany jest na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej (np. pokrycie kosztów zakupu leków, opłacenie specjalistycznej terapii, niedostępnej w ramach publicznej służby zdrowia, pokrycie kosztów dojazdu na terapię, zakup żywności, opału).

Zasiłek ten przyznawany jest rodzinom, w których miesięczny dochód netto (po odjęciu składek emerytalno-rentowych, zdrowotnych i ew. alimentów płaconych przez członka rodziny) nie przekracza 351 zł na osobę.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach rodzinie przekraczającej kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości 351 zł lub 477 zł.

Z podaniem o zasiłek celowy należy zwrócić się do OPS w miejscu zamieszkania. W trakcie procedury przyznawania pomocy zostanie przeprowadzony wywiad środowiskowy przez pracownika socjalnego; trzeba będzie dostarczyć także informacje o dochodach rodziny.

■ PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Praca socjalna świadczona jest przez pracownika socjalnego i ma na celu wsparcie osób i rodzin (m.in. rozwinięcie i wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej), opiekujących się osobą z autyzmem. W ramach pracy socjalnej można oczekiwać wsparcia w pokierowaniu gdzie i jak załatwić sprawy związane np. z uzyskaniem dla dziecka stosownego orzeczenia, świadczeń. Pracownik socjalny powinien wspierać rodzinę także w szukaniu miejsc, w których można uzyskać pomoc dla dziecka, młodej czy dorosłej osoby z autyzmem, kierować do innych instytucji pomocowych. Praca socjalna i poradnictwo świadczone są osobom i rodzinom bez względu na posiadany przez nie dochód. Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub potrzebują wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Poradnictwo rodzinne obejmuje szeroko rozumiane problemy dot. funkcjonowania rodziny, w tym problemy związane z opieką nad osobą niepełnosprawną. Prowadzenie pracy socjalnej i poradnictwa socjalnego nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, ani wydania decyzji administracyjnej w tej sprawie.

*Podstawa prawna:
Ustawa z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2008 r., nr 115, poz. 728),
Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 19 kwietnia 2005 r.
w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2005 r., nr 77, poz. 672),
Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r.
w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., nr 189, poz. 1598 z późn. zm.)*

Jeżeli masz problemy z uzyskaniem specjalistycznych usług opiekuńczych możesz kontaktować się z:

**Wydziałem Polityki Społecznej Urzędzie
Wojewódzkim w Gorzowie Wielkopolskim**
ul. Jagiellończyka 8, 66-400 Gorzów Wielkopolskim, tel. (095) 711 52 48
e-mail: . wss@ uwoj.gorzow.pl

Lubuskim Urzędem Wojewódzkim
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 7, 65-057 Zielona Góra, tel. (068) 452 71 62, 452 71 00, 452 71 70

Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Zielonej Górze
ul. Podgórna 7, 65-057 Zielona Góra, tel. (068) 456 55 10, fax (068) 325 50 69
e-mail: pomoc@um.lubuski.pl

■ **Gdzie szukać informacji?** ► W zależności od tego czy mieszkasz w gminie miejskiej,

miejsko-wiejskiej, wiejskiej, ośrodek pomocy społecznej może nosić nazwę: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Informacje o Ośrodku Pomocy Społecznej w Twojej gminie możesz uzyskać w Urzędzie Gminy (Miasta).

IV. ŚWIADCZENIA SOCJALNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN

Jeżeli wychowujesz dziecko niepełnosprawne (tj. z orzeczoną niepełnosprawnością), masz prawo do ubiegania się o świadczenia rodzinne (zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, świadczenie pielęgnacyjne). Świadczenia te mają na celu pokrycie, choćby częściowe, wydatków związanych z wychowywaniem dziecka niepełnosprawnego.

■ ZASIŁEK PIELEGNACYJNY

Zasiłek pielęgnacyjny (153 zł miesięcznie) przyznawany jest zarówno dzieciom, jak i dorosłym, niezależnie od dochodów rodziny. Podstawą do jego przyznania jest m.in. złożenie wniosku oraz udokumentowanie niepełnosprawności danej osoby.

■ ZASIŁEK RODZINNY WRAZ Z DODATKAMI

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przyznawany jest na okres zasiłkowy trwający od września do końca sierpnia roku kolejnego. W przypadku, gdy w rodzinie jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza 583 zł.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko: 18 r.ż. lub do końca nauki w szkole (nie dłużej niż do ukończenia 21 r.ż.), do 24 r.ż., jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i posiada orzeczenie o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie: 68 zł na dziecko do 5 r.ż., 91 zł na dziecko pomiędzy 5, a 18 r.ż. oraz 98 zł na dziecko w wieku powyżej 18 r.ż. do ukończenia 24 r.ż.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu m.in.:

- **opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego** (400 zł miesięcznie; maksymalnie przez 72 miesiące jeżeli rodzic przebywa na urlopie wychowawczym, by sprawować opiekę nad dzieckiem z orzeczoną niepełnosprawnością albo o znacznym stopniu niepełnosprawności),
- **kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego** (60 zł miesięcznie do ukończenia 16 r.ż., jeżeli dziecko ma wydane orzeczenie o niepełnosprawności, 80 zł miesięcznie na dziecko powyżej 5 r.ż. do 24 r.ż. jeżeli legitymuje się ono orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności),
- **rozpoczęcia roku szkolnego** (jednorazowo 100 zł dla dziecka, które rozpoczęło roczne przygotowanie przedszkolne – tzw. klasę 0, uczęszczającego do szkoły).

■ ŚWIADCZENIE PIELĘGNACYJNE

Świadczenie pielęgnacyjne (520 zł miesięcznie) przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności. W przypadku dziecka do 16 r.ż. w orzeczeniu powinny być zaznaczone łącznie wskazania: konieczności stałej lub długotrwałej opieki, lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W przypadku osoby pow. 16 r.ż. wymagane jest orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Od dnia 1 stycznia 2010 r. przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego.

- **Gdzie ubiegać się o świadczenie?** ► Świadczenia rodzinne są przyznawane i wypłacane przez Urząd Gminy bądź Urząd Miasta. W niektórych gminach może być to także Ośrodek Pomocy Społecznej (wydział świadczeń rodzinnych). Zasiłek pielęgnacyjny może być wypłacany przez OPS lub oddział ZUS.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2003 r., nr 139, poz. 992 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 2 czerwca 2005 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2005 r., nr 105, poz. 881 z późn. zm.),
Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 18 lipca 2006 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2006 r., nr 130, poz. 903).*

V. ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Jeżeli chcesz korzystać z uprawnień i świadczeń

przysługujących osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom,
Twoje dziecko powinno mieć wydane orzeczenie
o niepełnosprawności (dla osób do 16 roku życia)
lub orzeczenie o lekkim, umiarkowanym lub znacznym
stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia).

Orzeczenia te są wydawane na wniosek osoby zainteresowanej (lub jej przedstawiciela prawnego) na określony czas, zazwyczaj na 2-3 lata (orzeczenie o stopniu niepełnosprawności może być wydane bezterminowo). Orzeczenia te wydają Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności (w miastach na prawach powiatu są to Miejskie Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności). Aby otrzymać orzeczenie należy:

- złożyć do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wypełniony wniosek o wydanie orzeczenia,
- dołączyć do wniosku zaświadczenie lekarskie na określonym druku wypełnione przez lekarza, pod którego opieką znajduje się dana osoba (wskazane jest, aby w przypadku osoby z autyzmem lub innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi, był to lekarz psychiatra),
- dołączyć do wniosku kserokopię dokumentacji medycznej, wyników badań, konsultacji, opinii psychologicznej, opinii pedagogicznej (dokumenty odnoszące się do potwierdzenia stanu zdrowia). Druk wniosku i zaświadczenia lekarskiego można otrzymać w siedzibie zespołu orzekającego,
- orzeczenie wydawane jest po przeprowadzeniu oceny stanu zdrowia – osoba zainteresowana jest wzywana na posiedzenie składu orzekającego, jeżeli lekarz wystawiający zaświadczenie, stwierdzi, że jest w stanie stawić się.

Orzeczenie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności zawiera m.in. wskazania do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia, uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Orzeczenie jest decyzją administracyjną. Od negatywnej decyzji można się odwołać w terminie 14 dni od jej otrzymania.

W przypadku negatywnej decyzji drugiej instancji, można odwoływać się do Sądu Rejonowego, Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Druga instancja w procesie orzekania to: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (to tam kierowane są odwołania od decyzji zespołów powiatowych).

■ **Gdzie szukać informacji?** ►► Informacje o Wojewódzkim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz o Powiatowych Zespołach ds. Orzekania o Niepełnosprawności można uzyskać w Ośrodku Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Starostwie Powiatu.

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gorzowie Wielkopolskim

ul. Jagiellończyka 8, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 711 54 02

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gorzowie Wielkopolskim

ul. Walczaka 42 pawilon 2, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 733 92 64

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gorzowie Wielkopolskim

ul. Walczaka 110, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 736 06 80

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Nowej Soli
ul. Piłsudskiego 65, 67-100 Nowa Sól, tel. (068) 458 67 30

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Świebodzinie
ul. Żaków 3, 66-200 Świebodzin, tel. (068) 475 53 49

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zielonej Górze
ul. Wyspiańskiego 15a, 65-001 Zielona Góra, (068) 456 56 53 (44)

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żaganiu
ul. Żelazna 1, 68-100 Żagań, tel. (068) 377 24 30

■ LEGITYMACJA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

Jeżeli jest już wydane orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, możesz postarać się o legitymację osoby niepełnosprawnej. Legitymację wydaje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Legitymacja uprawnia m.in. do korzystania z ulgowych przejazdów PKP i PKS (78% ulga w przejazdach na leczenie i rehabilitację, w tym na turnusy rehabilitacyjne).

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2008 r., nr 14, poz. 92 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 1 lutego 2002 r.
w sprawie kryteriów niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. z 2002 r., nr 17, poz. 162),
Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 15 lipca 2003 r.
w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2003 r., nr 139, poz. 1328).*

■ ULGOWE PRZEJAZDY KOMUNIKACJĄ LOKALNĄ

Zasady przyznawania ulg na przejazdy komunikacją lokalną (gminną, miejską) określają przepisy lokalne – uchwała Rady Gminy/ Miasta. Oznacza to, że w poszczególnych gminach, miastach obowiązujące przepisy są inne.

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje o tym, jakie ulgi przysługują osobom niepełnosprawnym w przejazdach komunikacją lokalną w danej gminie, można uzyskać u przewoźnika (np. zakład transportu miejskiego) lub przeczytać w regulaminie przewozów środkami komunikacji gminnej.

Na stronie internetowej Miejskiego Zakładu Komunikacji w **Zielonej Górze** umieszczona jest informacja o taryfach przewozowych osób niepełnosprawnych:

www.mzk.zgora.pl

Informacja dotycząca osób uprawnionych do bezpłatnych i ulgowych przejazdów środkami komunikacji miejskiej w **Zielonej Górze** znajduje się na stronie:

<http://www.zielona-gora.pl/umzg/index.php?lng=pl&id=800&idi=961>

Na stronie internetowej Miejskiego Zakładu Komunikacji w **Gorzowie Wielkopolskim** umieszczona jest informacja o taryfach przewozowych osób niepełnosprawnych
www.mzk-gorzow.com.pl

Informację dotyczącą osób uprawnionych do bezpłatnych i ulgowych przejazdów środkami komunikacji miejskiej w **Gorzowie Wielkopolskim** znajduje się na stronie:
www.mzk-gorzow.com.pl/download/URM-LXU-1020-2009.pdf

VI. DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW PFRON

■ TURNUS REHABILITACYJNY

Jest to zorganizowana forma aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Celem turnusu jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników m.in. przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Osoba niepełnosprawna (posiadająca stosowne orzeczenie) może ubiegać się o dofinansowanie do turnusu pod warunkiem, że:

- zostanie skierowana na turnus na wniosek lekarza, pod opieką którego się znajduje,
- w roku, w którym ubiega się o dofinansowanie, nie uzyskała na ten cel dofinansowania ze środków PFRON,
- weźmie udział w turnusie, który odbędzie się w ośrodku wpisanym do rejestru ośrodków, prowadzonego przez wojewodę,
- nie będzie pełniła funkcji członka kadry na tym turnusie, ani nie będzie opiekunem innego uczestnika tego turnusu,
- złoży oświadczenie o wysokości osiągniętych dochodów,
- zobowiąże się do przedstawienia na turnusie, podczas pierwszego badania lekarskiego, informacji o stanie zdrowia, sporządzonej nie wcześniej niż na 3 mies. przed datą rozpoczęcia turnusu, wystawionej przez lekarza, pod którego opieką obecnie się znajduje.

O dofinansowanie do udziału w turnusie może także ubiegać się opiekun osoby niepełnosprawnej. W przypadku starań o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie brane są pod uwagę dochody. Przeciętny miesięczny

dochód, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie powinien przekraczać kwoty 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym.

Istnieje możliwość otrzymania dofinansowania w sytuacji przekroczenia kryterium dochodowego, ale wówczas kwotę dofinansowania pomniejsza się o kwotę, o którą dochód ten został przekroczony. Wniosek o dofinansowanie składa się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR).

■ **Gdzie szukać informacji?** ► Adres Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Twoim powiecie możesz uzyskać w Starostwie Powiatu lub w Ośrodku Pomocy Społecznej.

Ogólnokrajowy rejestr ośrodków uprawnionych do organizowania turnusów rehabilitacyjnych oraz niezbędne informacje i druki wniosków można na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej: www.ebon.mps.gov.pl

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2008 r., nr 14, poz. 92 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r., nr 230, poz. 1694).*

Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie i Polityki Społecznej

ul. Walczaka 42, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 733 92 60,
fax (095) 733 92 87

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drezdenku

ul. Kościuszki 31, 66-530 Drezdenko tel. (095) 763 70 31 (41,42)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wielkopolskim

ul. Pankiewicza 5-7, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 733 04 58 (60, 61)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim

ul. Bolesława Chrobrego 14, 66-600 Krosno Odrzańskie, tel (068) 383 78 98

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Międzyrzeczu

ul. Przemysłowa 2, 66-300 Międzyrzecz, tel. (095) 742 84 71

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

ul. Piłsudskiego 65, 67-100 Nowa Sól, tel. (068) 356 31 29

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach

ul. Sienkiewicza 28, 69-100 Słubice, tel. (095) 758 21 40

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sulęcinie

ul. Szpitalna 9, 69-200 Sulęcín, tel. (095) 755 07 44

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świebodzinie

ul. Żaków 3, 66-200 Świebodzin, tel. (068) 475 53 50 (51,52,53)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie

ul. Kosynierów 1c, 67-400 Wschowa, tel. (065) 540 17 58 (59)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zielonej Górze
ul. Podgórna 5, 65-057 Zielona Góra, tel. (068) 452 75 49 do 53

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze
ul. Anieli Krzywoń 2, 65-534 Zielona Góra, tel. (068) 323 69 00

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu
ul. Śląska 1, 68-100 Żagań, tel. (068) 477 77 95 do 97

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach
ul. Artylerzystów 6, 68-200 Żary, tel. (068) 363 06 80

■ DOFINANSOWANIE LIKWIDACJI BARIER TECHNICZNYCH ORAZ KOMUNIKACYJNYCH

Osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie mogą starać się o dofinansowanie zakupu sprzętu mającego na celu likwidację barier w komunikowaniu się oraz technicznych. Nie ma określonej listy tych sprzętów. Przez bariery techniczne należy rozumieć bariery utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne. Likwidacja bariery technicznej powinna powodować sprawniejsze działanie takiej osoby w społeczeństwie i umożliwić jej funkcjonowanie w życiu codziennym. Przez bariery w komunikowaniu się należy rozumieć ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji. Likwidacja bariery w komunikowaniu się ma powodować umożliwienie osobie niepełnosprawnej sprawniejsze i bardziej swobodne porozumiewanie się oraz przekazywanie informacji.

Wysokość dofinansowania do likwidacji barier w komunikowaniu się oraz technicznych wynosi do 80% kosztów tego przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. Dofinansowanie na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych może być przyznawane raz na trzy lata.

O dofinansowanie to mogą ubiegać się osoby z orzeczoną niepełnosprawnością, stopniem niepełnosprawności. Dofinansowanie przyznaje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR). Tam też można otrzymać i złożyć stosowny wniosek.

■ **Gdzie szukać informacji?** ►► Adres Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Twoim powiecie możesz uzyskać w Starostwie Powiatu lub w Ośrodku Pomocy Społecznej.

Podstawa prawna:
Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2008 r., nr 14, poz. 92 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2002 r., nr 96, poz. 861 z późn. zm.).

VII. WSPARCIE DLA DOROSŁYCH OSÓB

Z AUTYZMEM

Osoby dorosłe z autyzmem
lub innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi,
które zakończyły edukację
(maksymalnie mogą uczyć się do 24 r.ż.)
nie mają obecnie dostatecznego dostępu
do zróżnicowanych ofert
w zakresie dziennej aktywności
czy aktywizacji społecznej i zawodowej.

Rodzice mogą poszukiwać miejsca w następujących placówkach:

■ ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

W ramach systemu pomocy społecznej funkcjonują Środowiskowe Domy Samopomocy (ŚDS), które są przeznaczone dla dorosłych osób z zaburzeniami psychicznymi. Są to zazwyczaj dzienne ośrodki wsparcia, choć mogą także funkcjonować jako ośrodki całonocne, okresowego pobytu. W większości są prowadzone przez Ośrodki Pomocy Społecznej, rzadziej przez organizacje pozarządowe.

ŚDS są ukierunkowane na podtrzymanie umiejętności życiowych uczestników zajęć oraz ich rozwój, działania zmierzające do poprawy funkcjonowania i jakości życia poprzez rozwijanie umiejętności, zdolności i zainteresowań.

Podstawa prawna:

Ustawa z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2008 r., nr 115, poz. 728).

■ **Gdzie szukać informacji?** ► O tym, czy w Twojej miejscowości funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy, możesz dowiedzieć się w Ośrodku Pomocy Społecznej,
Wydziale Polityki Społecznej w Lubuskim Urzędzie Wojewódzkim
ul. Jagiellończyka 8, (95) 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 711 52 48, fax (095) 722 58 95

lub w **Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Zielonej Górze**
ul. Podgórna, 66-057 Zielona Góra, tel. (068) 456 55 10, fax (068) 325 50 69

Gorzów Wielkopolski

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Armii Polskiej 38, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 720 56 95

Filia

ul. Wyszyńskiego 3, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 720 85 98

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Walczaka 4, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 720 10 36

Zielona Góra

Środowiskowy Dom Samopomocy - Zielona Góra

ul. Witebska 2, 65-534 Zielona Góra, tel. (068) 326 56 89

powiat gorzowski

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Niepodległości 19, 66-470 Kostrzyn, tel. (095) 752 30 33

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Gorzowska 19, 66-431 Santok, tel. (095) 728 75 27

powiat krośnieński

Powiatowy Ośrodek Wsparcia „Integracja”

ul. Piastów 10e, 66-600 Krosno Odrzańskie, tel. (068) 383 10 76

e-mail: pow.integracja@neostrada.pl

powiat międzyrzecki

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Spacerowa 1, 66-300 Międzyrzecz, tel. (095) 742 91 72

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Batorego 15, 66-440 Skwierzyna, tel. (095) 717 09 28

powiat słubicki

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Kostrzyńska 13a, 69-113 Górzycza, tel. (095) 759 15 27

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Rybacka 3c, 69-220 Ośno Lubuskie, tel. (095) 757 13 42

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Sienkiewicza 1, 69-100 Słubice, tel. (095) 758 01 53

powiat strzelecko-drezdeński

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Dembowskiego 2, 63-250 Dobiegniew, tel. (095) 761 10 70

powiat sulęciński

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Jana Pawła II 51a, 69-210 Lubniewice, tel. (095) 755 70 22

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Żeromskiego 71, 69-200 Sulęcín, tel. (095) 755 27 86

powiat świebodziński

Środowiskowy Dom Samopomocy

Pl. Wolności 14, 66-200 Świebodzin, tel. (68) 475 08 30

powiat zielonogórski

Środowiskowy Dom Samopomocy

Kruszyna 5, 66-100 Sulechów, tel. (068) 478 22 60

Powiatowy Ośrodek Wsparcia „Parasol”

ul. Kościelna 6, 65-001 Zielona Góra, tel. (068) 324 32 22

■ WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Warsztat terapii zajęciowej (WTZ) jest dla osób niepełnosprawnych, które ukończyły już edukację, miejscem rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie uzyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Warsztaty mogą być organizowane m.in. przez organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia).

Uczestnikami WTZ mogą być jedynie osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności oraz z zaznaczonym w tym orzeczeniu wskazaniem do uczestnictwa w warsztacie terapii.

Efekty aktywizacji zawodowej i społecznej powinny być oceniane nie rzadziej niż co 3 lata. Z założenia terapia zajęciowa i rehabilitacja w warsztatach powinny przygotowywać osoby niepełnosprawne do podjęcia pracy.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2008 r., nr 14, poz. 92 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 25 marca 2004 r.
w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2004 r., nr 63, poz. 587).*

Gorzów Wielkopolski

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Walczaka 42, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 725 87 76

Uwaga: Warsztaty przyjmują osoby z autyzmem.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. Czereśniowa 15a, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 729 59 43

Uwaga: Warsztaty przyjmują osoby z autyzmem.

Zielona Góra

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Spółdzielni Inwalidów "Rehabilitacja"

ul. Głowackiego 8b, 65-301 Zielona Góra, tel. (068) 453 74 12

Uwaga: Warsztat przyjmuje osoby z autyzmem.

Aktualnie jest osoba z autyzmem.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Katolickiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Tęcza" Diecezji
Zielonogórsko-Gorzowskiej - Zielona Góra
ul. II Armii 30-40, 65-736 Zielona Góra, tel. (068) 323 07 47

Uwaga: Warsztat przyjmuje osoby z autyzmem.

powiat gorzowski

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. Stawna 40, 66-461 Kamień Wielki, tel. (095) 751 58 37

Uwaga: Warsztat przyjmuje osoby z autyzmem.

powiat krośnieński

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. Gdańska 17, 66-620 Gubin, tel. (068) 455 81 73

Uwaga: Warsztat przyjmuje osoby z autyzmem.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. Piastów 10h, 66-600 Krosno Odrzańskie, tel. (068) 383 33 80

Uwaga: Warsztat przyjmuje osoby z autyzmem.

powiat międzyrzecki

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. Podbielskiego 2, 66-300 Międzyrzecz, tel. (095) 741 17 92

Uwaga: Warsztat przyjmuje osoby z autyzmem.

powiat nowosolski

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. Wróblewskiego 9, 67-100 Nowa Sól, tel. (068) 387 42 73

Uwaga: Warsztat przyjmuje osoby z autyzmem.

powiat słubicki

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Żabice, ul. Października 12, 69-113 Górzycza, tel. (095) 759 12 08

Uwaga: Warsztat przyjmuje osoby z autyzmem.

powiat strzelecko-dreźnieński

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. Słowackiego 14, 66-500 Strzelce Krajeńskie, tel. (95) 763 13 89

Uwaga: Warsztat przyjmuje osoby z autyzmem.

powiat sulęciński

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. Lipowa 16c, 69-200 Sulęcín, tel. (095) 755 44 84

Uwaga: Warsztat przyjmuje osoby z autyzmem.

powiat świebodziński

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. Strzelecka 1, 66-200 Świebodzin, tel. (068) 475 60 44

Uwaga: Warsztat przyjmuje osoby z autyzmem.

powiat wschowski

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. Zielony Rynek 6, 67-400 Wschowa, tel. (065) 540 20 30

Uwaga: Warsztat przyjmuje osoby z autyzmem.

powiat żagański

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. Jesionowa 3, 67-300 Szprotawa, tel. (068) 376 22 55

Uwaga: Warsztat przyjmuje osoby z autyzmem.

powiat żarski

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. Emilii Plater 28, 68-200 Lubsko, tel. (068) 457 39 29 (30)

*Uwaga: Warsztat przyjmuje osoby z autyzmem.
Aktualnie jest osoba z autyzmem.*

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. Boh. Getta 19, 68-200 Żary, tel. (68) 475 56 04

Uwaga: osoby z autyzmem tworzą grupę przy ŚDS tel. (68) 475 56 08, obecnie przebywają 2 osoby

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje dot. Warsztatów Terapii Zajęciowej w Twojej gminie, powiecie można znaleźć w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie lub Ośrodku Pomocy Społecznej.

■ ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

W zakładzie aktywności zawodowej (ZAZ) zatrudnia się osoby niepełnosprawne z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności. Są to także miejsca, w których można uzyskać informacje o możliwościach wsparcia, świadczeniach, instytucjach, do których można zwrócić się o pomoc. Zakład aktywności może być utworzony przez gminę, powiat, fundację, stowarzyszenie.

**Na terenie województwa lubuskiego nie utworzono żadnego
Zakładu Aktywności Zawodowej**

VIII. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W odpowiedzi na niezaspokojone potrzeby w zakresie pomocy osobom z autyzmem i ich rodzinom, powstają organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia). Bardzo często zakładają je rodzice dzieci czy młodych osób z autyzmem lub profesjonaliści. Stowarzyszenia i fundacje utrzymują się m.in. z pieniędzy przekazywanych przez grantodawców – realizują projekty, w ramach których okresowo podejmowane są różnorodne działania (np. zajęcia dla dzieci, grupy wsparcia, poradnictwo prowadzone przez okres 12 miesięcy).

Organizacje prowadzą często grupy wsparcia, grupy samopomocowe, zajęcia specjalistyczne dla osób z autyzmem. Są to także miejsca, w których można uzyskać informacje o możliwościach wsparcia, świadczeniach, instytucjach gdzie można zwrócić się o pomoc.

■ Spis organizacji w województwie lubuskim

Gorzów Wielkopolski

Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Autyzmem

ul. Walczaka 42, blok 15, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel./ fax (095) 722 60 97

e-mail: autyzm1_gorzow@wp.pl

<http://www.autyzm-gorzow.org/>

Stowarzyszenie prowadzi:

*Ośrodek Rewalidacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy
dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem*

Przedszkole Specjalne dla Dzieci z Autyzmem

ul. Armii Polskiej 31, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. (095) 722 60 97

Zielona Góra

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym „Dalej Razem”

Al. Niepodległości 16/9, 65-048 Zielona Góra, tel. 0 793 333 124,

(diagnoza, terapia, rehabilitacja, szkolenia)

e-mail: biuro@autyzm.zgora.pl, seba@autyzm.zgora.pl,

www.autyzm.zgora.pl

**Więcej informacji na temat świadczeń i uprawnień dla osób z autyzmem i ich rodzin
mogą Państwo uzyskać**

w Regionalnym Ośrodku Informacyjno-Prawnym

Stowarzyszenia Pomocy Osobom Autystycznym „Dalej Razem”

al. Niepodległości 16/9, 65-048 Zielona Góra, tel. kom. 0 602 697 649

e-mail: g.kochaniak@autyzm.zgora.pl

www.autyzm.zgora.pl

w Ośrodku Informacyjno-Prawnym Fundacji SYNAPSIS

ul. Ondraszka 3, 02-085 Warszawa, tel. (022) 825 01 34

e-mail: poradnictwo@synapsis.waw.pl

www.synapsis.waw.pl

Skargi na łamanie praw dziecka przyjmuje:

Biuro Rzecznika Praw Dziecka , ul. Śniadeckich 10, 00-656 Warszawa,

telefon informacyjno-interwencyjny (022) 696 55 50

czynny: od poniedziałku do piątku w godz. 8.15-16.15

fax: (022) 629 60 79 (całodobowo)